Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 70. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 26-го БЕРЕЗНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 26, 1980 No. 70. VOL. LXXXVII.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II ВЗЯВ УЧАСТЬ У ВІДКРИТТІ СИНОДУ УКРАЇНСЬКИХ ЄПИСКОПІВ, НАЗИВАЄ УКЦЕРКВУ „АПОСТОЛОМ НОВІТНІХ ЧАСІВ"

Ватикан (Д-р Роман Смик — телефоном). — Папа Іавн Павло II у відкритті скликаного ним синоду ієрархії Української Католицької Церкви, яку він у своїй проповіді назвав „апостолом новітніх часів".

Цей історичний синод почався в понеділок, 24-го березня, о год. 10-ій перед полуднем у Систинській каплиці. Наради синоду попереджено відправою Архиєрейської Служби Божої, що її відслужив Патріярх Йосиф в сослуженні 14-ох владик: архиєпископа-митрополита Максима Германюка з Канади, архиєпископа-митрополита Мирослава Любачівського з Америки, єпископів — Василя Лостена зі Стемфорду, ЗСА, Ніля Саварина, Деметрія Ґрещука, Єроніма Химія, Андрея Роборецького, Ізидора Борецького з Канади, Августина Горняка з Англії, Івана Прашка з Австралії, Платона Корниляка із Західньої Німеччини, Єфрема Кривого з Бразилії, Андрея Сапеляка з Арґентини і Мирослава Марусина, Апостольського Візитатора з Риму. З причин занедужання в синоді не беруть участи єпископи Ярослав Ґабро із ЗСА, Йосиф Мартинець з Бразилії і Володимир Маланчук з Франції.

Папа Іван Павло II був присутній під час Богослужень, брав активну участь у деяких частинах і виголосив 25-хвилинну проповідь українською мовою, наголошуючи зокрема зв'язок вірних з Вселенською Церквою, найбагатші традиції Української Католицької Церкви і культ Пресвятої Богородиці, заявляючи, що Українська Католицька Церква є „апостолом новітніх часів". Повний текст цієї проповіді українською і італійською мовами був поміщений в офіціозі Ватикану „Оссерваторе Романо".

Під час Богослужень дияконували о. Софрон Мудрий, ЧСВВ, і о. Володимир Костюк. Співав об'єднаний хор місцевих релігійних установ.

О год. 5-ій по полудні почалася перша сесія цього синоду, який відбувається у папських забудованнях в присутності Папи. Одним із головних завдань цього синоду, твердять достовірні джерела, є вибрати трьох кандидатів на становище помічника Патріярха Йосифа з правом наслідства та предложити свій вибір Папі до вирішення.

У Богослуженнях взяло участь кілька кардиналів і ієрархів інших Східніх Церков, як також численне українське духовенство і члени монаших чинів, семінаристи та вірні.

Про початок цього надзвичайного синоду обширно звітувало італійське телебачення ще того самого дня, а вістка про цю подію появилась у західній пресі у вівторок, 25-го березня.

Пресове агентство Юнайтед Пресс Інтернешенел повідомило, що у синоді бере участь 14 українських владик з усіх 21, що їх Папа запросив до участи. Відкликаючись на Ватикан, це агентство інформує, що сім інших єпископів, які були „висвячені секретно і живуть засекретно в совєтській Україні", не могли приїхати до Ватикану.

Агентство підтверджує, що одним із завдань синоду є вибрати наслідника Патріярха Йосифа — „88-річного провідника Української Католицької Церкви, якого вигнано з його батьківщини в 1963 році після 18-річного перебування у совєтських в'язницях".

Блаженніший Патріярх Йосиф з Папою Павлом Іваном II.

Картер підтверджує становище щодо бойкоту Олімпіяди

Вашінґтон. — Президент Джіммі Картер, під час зустрічі у Білому Домі з групою біля 150 американських атлетів і тренерів, підтвердив своє становище щодо бойкоту літніх Олімпійських ігрищ в СССР і звернувся із закликом до них піддержати це становище в обличчі подій в Афганістані. Зустріч з атлетами відбулася у п'ятницю, 21-го березня, в той сам час, коли в Брюсселі, Бельгія, представники 15-ох крайових Олімпійських комітетів країн Західньої Европи відкинули заклик президента Картера щодо бойкоту Олімпіяди та його альтернативну пропозицію відбути міжнародні ігрища в іншому часі і в іншій країні або країнах.

У зустрічі з атлетами, що її попередило 30-хвилинне зіставення питання дорадником в справах крайової безпеки д-ром Збіґнєвом Бжезіньским, президент Картер висловив зрозуміння до атлетів і до їхнього розчарування, що після місяців, а то й років підготови до Олімпійських ігрищ від них вимагається солідарности зі становищем Уряду ЗСА. Це становище, твердив президент Картер, подиктоване інвазією СССР на Афганістан, де перебуває понад 100,000 совєтських вояків і де „вже згинули тисячі невинних осіб".

Атлети сприйняли заклик Президента з деяким розчаруванням, хоча з групи 97 спортовців деякі, вислухавши його пояснення, висловили піддержку. Однак, речники 47-членного дорадчого тіла в Крайовому Олімпійському Комітеті ЗСА, який покищо не солідаризувався зі становищем Президента, виробили альтернативний плян і представили його президентові Картерові і представникам західньоевропейських комітетів. Згідно з тим пляном американські атлети не брали б участи у церемоніях відкриття і закриття ігрищ в Москві, ані у церемоніях вручення медалів переможцям. Вони також „здержалися б від будь-яких туристичних поїздок і не проявляли б будь-якої активности поза межами олімпійського селища". Представники західньоевропейських країн відкинули ці пропозиції, а Білий Дім відмовився від коментарів.

ПОЛЬСЬКІ ДИСИДЕНТИ СТАРАЛИСЯ ВПЛИВАТИ НА ПАРЛЯМЕНТАРНІ ВИБОРИ

Варшава, Польща. — В неділю 23-го березня відбулися крайові та місцеві вибори в Польщі, вислід яких був згори передбачений та в яких перший раз польські дисиденти вели кампанію проти виборів, називаючи їх „грубим фарсом". До парляменту було зголошено урядовою партією 646 кандидатів, і не було крім тої урядової листи інших кандидатів.

Тисячі людей по Богослуженні прямували до виборчих місць, де були окремі будки з заслонами для „приватного й тайного голосування". Значення тих заслон полягало в тому, що виборці могли скреслити прізвища згори назначених кандидатів без того, щоб будь-хто тому приглядався.

Незалежно від висліду виборів, поляки матимуть новий парлямент, в якому 460 членів належать до Фронту Національної Єдности, що являє з себе „парасольну" організацію селянських і робітничих партій, а решта групи перебуває під прямою контролею комуністів. Остаточний вислід виборів буде проголошений за кілька днів, і „сумнів" є щодо висоти перемоги Фронту: чи це буде 98 чи 99 відсотків всіх голосів.

Польські дисидентські групи назвали вибори „грубим фарсом" та взивали виборців бойкотувати вибори. Яцек Куронь, провідний член Комітету Суспільної Оборони, сказав, що дисиденти — члени Комітету, видрукували 300,000 противиборчих летючок із закликом до польських виборців бойкотувати вибори.

Куронь також заявив, що поліція притримала 146 осіб, що їх випущено по кількох годинах, одначе не могла знайти Мірослава Хоєцького, голови дисидентського видавничого відділу.

Представник польського католицького епископату відмовився сказати, чи примас Польщі кардинал Стефан Вишиньскі брав участь у голосуванні , чи ні.

СССР вишколює балюджістанських повстанців

Ню Делі, Індія. — Закордонні спеціялісти і дипломати в Індії подають, що совєтські спеціялісти вишколюють тисячі балюджістанських повстанців в Афганістані для весняної офензиви, яка може забезпечити Москві прямий доступ до Перської затоки. Індійські джерела далі подають, що Балюджістан може стати головною ціллю совєтської офензиви, бо ця провінція обіймає сукупні території, заселені балюджістанцями, в Пакістані, Афганістані й Ірані та дотикає Гормузської протоки та Перської й Оманської заток.

Ці самі джерела доносять, що совєтські військові кадри в Афганістані вишколюють чотири тисячі балюджістанців у афганській провінції Кандагар, що межує з балюджістанськими теренами Пакістану й Ірану.

Балюджістанці — це твердо-загартований народ тюркського походження, який віддавна змагається за національно-політичну автономію. Як тільки Москва зробила ставку на „президента" Афганістану Бабрака Камаля, він відразу видав заклик до балюджістанців, кажучи, що він їм допоможе здобути власну автономію. Ця заява викликала затривоження в Пакістані, уряд якого переконаний, що совєтська мілітарна виправа не зупиниться на Афганістані та що Москва намагатиметься створити нову балюджістанську „республіку", відриваючи балюджістанські території від Пакістану, Афганістану й Ірану.

Совєтські дії в Афганістані непокоять також теперішніх володарів в Теграні, де сам Аятолла Хомейні та президент Абольгассан Бані-Садр час до часу вимагають відступу совєтських мілітарних сил з Афганістану.

АРЕШТУВАЛИ ЗІНОВІЯ КРАСІВСЬКОГО, ЙОГО ЖИТТЯ ПІД ЗАГРОЗОЮ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Приблизно два тижні тому заарештували Зіновія Красівського, члена Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод. Відомо, що Красівського хочуть ув'язнити, щоб він досидів свій останній строк — декілька місяців ув'знення та 5 років заслання, а 22-го березня надійшла від дружини Красівського Олени Антонів до Міжнародної Амнестії телеграма такого змісту „Життя Зіновія під загрозою".

Зіновій Михайлович Красівський народився 1930 року на Львівщині. В 1947 році його разом з батьками депортували на Сибір. По дорозі на Сибір він втік і вернувся додому, де його зловили і засудили на 5 років концтаборів. Після відбуття покарання, він жив деякий час у Караганді, де працював в шахті. Під час обвалу шахти він був важко ранений і став інвалідом другої категорії, що уможливило йому вернутися на Західню Україну, де він продовжував навчання і закінчив філологічний факультет Львівського університету.

У 1967 році Красівського арештували за участь в УНФ (Український національний фронт)і засудили на 5 років тюрми. 7 років таборів суворого режиму і 5 років заслання.

У грудні 1971 року розпочали проти Красівського нову справу за „антирадянську пропаганду та агітацію" і на початку 1972 року його запроторили до психіятричної лікарні. До липня 1978 року він перебував у Смоленській спеціяльній психіятричній лікарні в Сичівці і у Львівській обласній психлікарні.

Після звільнення жив у Моршині, Львівської области. В 1979 році став членом Української Гельсінкської групи.

Надійшли теж інформації що Юрія Балзя перевезли до одного з контаборів Мордовії. 21 грудня його засудили на 7 років таборів і 5 років заслання.

КОРОТКІ ВІСТІ

ЗАКЛАДНИКИ В ІРАНІ МОЖУТЬ БУТИ В НЕВОЛІ ЩЕ НЕОЗНАЧЕНИЙ ЧАС, побоюються американські урядові чинники, і вся надія Америки звернена на Світовий суд, який розглядає справу тепер в Газі у Голляндії і до якого ЗСА звертаються з закликом видати наказ Іранові звільнити американців.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР НА ВІДХОДІ ФРАНЧЕСКО КОССІҐА ЗНОВУ ТВОРИТИМЕ НОВИЙ КАБІНЕТ. Про це його просить президент Італії Сандро Пертіні. Це буде 39-ий уряд з часу закінчення Другої світової війни. Прем'єр Коссіґа зрезигнував в середу 19-го березня, коли виявилося, що він не має за собою більшости в парляменті. Переговори в справі творення нового уряду триватимуть кілька днів, і поінформовані кола уважають, що Християнські демократи Коссіґи творитимуть коаліційний кабінет разом з соціялістами, хоч це якраз соціялісти звалили уряд 38-ий в першу чергу. Такий двопартійний уряд і так не буде тривалим, а лиш до травня чи початку червня, коли в Італії відбудуться місцеві і крайові вибори.

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ ЮҐОСЛАВ'ЯН У НЕДІЛЮ, 23-ГО БЕРЕЗНЯ, ЗІБРАЛИСЯ на емоційне віче в столиці північної провінції Войоводіни, Нови Сад, щоби висловити спільно свої найгарячіші побажання видужання для хворого президента Тіта, який вже шість тижнів тяжко хворіє на цілий ряд недуг, що розпочалися ампутацією ноги ще 20-січня. Вже з ранку десятки тисяч молоді співали, танцювали і скандували спільні побажання для видужання. При тім відповідні плакати з написами майоріли над натовпом, хвилюючись на вітрі. Це була найбільша досі маніфестація відданости й любови для хворого лідера країни.

ПІВДЕННОКОРЕЙЦІ ПЕРЕХОПИЛИ Й ЗАСТРЕЛИЛИ 23 березня трьох північнокорейських водолазів, озброєних до зубів, які проникли через Імджін річку в Південну Корею попри демаркаційну лінію поміж двома Кореями. Про це повідомила японська інформаційна служба Кіодо. Обидві Кореї досі нічого не подали про цей ілнцидент, хоча таке повідомлення очікується в найближчому дні з Сеулу, де вже п'ять місяців уведена цензура по вбивстві президента Парка. Цей індидент, перший прикордонний зудар у останніх чотирьох роках поміж Кореями, на жаль, може погано вплинути на справу нормалізації відносин поміж обома державними утворами того самого народу, яка дуже успішно розвивалася в останньому часі.

У РОДЕЗІЇ-ЗІМБАБВЕ ПОЛІЦІЇ ДОВЕЛОСЯ РОЗГАНЯТИ СЛІЗНИМ ГАЗОМ натовпи чорних, які зібралися без дозволу на мітинг в заможній частині міста Салсбурі в неділю 23-го березня. В країні також розпочалася хвиля недозволених страйків у великих кількох компаніях, де робітники вимагають кращих платень і поліпшення умов праці . Все це може неґативно вплинути на приготування до проголошення незалежности Родезії-Зінбабве, що назначена на наступний місяць. В деяких місцевостях також були расові сутички, коли чорні нападали на білих громадян. Поімформований про ці випадки новообраний в „лявінній" виборчій перемозі чорний прем'єр Роберт Мугабе сказав, що він цим стурбований і вживе відповідних заходів.

БАСКСЬКІ ТЕРОРИСТИ, АБО ЯК ЇХ НАЗИВАЮТЬ — СЕПАРАТИСТИ-ПАРТИЗАНИ, в кількості 16 осіб були заарештовані еспанською поліцією 23-го березня під замітом участи в бомбуванні і здогадному грабунку банку минулого року, де вкрадено біля двох мільйонів долярів. Державний уряд безпеки в комунікаті називає цих повстанців членами політично-мілітарного крила організації ЕТА.

СИРІЯ І АЛЬЖИРІЯ ПІДТВЕРДИЛИ НА ЇХНІЙ ЗУСТРІЧІ НА ВЕРШИНАХ у неділю 23-го березня свою рішучість чинити спротив Єгипетсько-Ізраїльському договорові, — повідомляють офіційні речники. Ця зустріч поміж президентом Сирії Гафесом ель-Ассадом і президентом Альжирії Хадлі Бенджедідом була другою від приїзду альжирця в Дамаск в суботу 22-го березня, де обидва лідери цих країн відбувають дводенні наради. Обидва лідери обговорювали поведінку Ізраїлю щодо арабів, „імперіялістично-сіоністсько-реакціонерську шалену атаку", як це вони її називають, і прирікали взаємодопомогу один одному від цього спільного ворога.

Українці взяли участь у з'їзді Мічиґенської Академії Наук, відбули засідання управи УААУП

Детройт (мм). — В п'ятницю, 21-го березня, відбувся тут при університеті Вейн Стейт річний з'їзд Мічиґенської Академії Наук. Одніею із секцій того з'їзду є секція Слов'янських і Східньоевропейських студій, програму якої цього року зорганізувала пані Ася Гумецька, професор при слов'янському відділі університету Мічиґену.

З українських науковців на з'їзді виступили з доповідями професори І.Каменецький, М.Мельник, М. Степаненко (заступник Секції), Зенон Кук, і Галина Семенюк. Наукові доповіді були доповнені доповідями Віри Андрушків про український архів і музей в Детройті, Бляндини Еренкройц про культурну і історичну колекцію Польсько Американського Конґресового Комітету і Соні Гарлян про вірменську культурну спадщину в Детройті.

Після з'їзду відбулося засідання Управи Українсько Американської Асоціяції Університетських Професорів з участю І. Каменецького — голови, М. Степаненка — секретаря-скарбника, А. Гумецької —члена Управи, і М. Мельника — директора Наукового Фонду УААУП. Однією з тем засідання була проблема Мюнхенського Проєкту. Обговорювано теж склади редакційних колеґій, що будуть займатись підготовкою праць про україніку в енциклопедіях Америки, Канади, Англії, Франції і Німеччини та про ґеноцид в Україні в тридцятих роках. Пропоновано, щоб праці ті старатись видати в якійсь університетській пресі. Коли це не буде можливо, тоді праці ті будуть видані під фірмою Наукового Фонду УААУП. Піддано думку, що Науковий Фонд, будучи інституцією американських професорів, може стати однією із найбільш респектованих видавничих інституцій.

ПАНЕЛЬ МОЛОДІ В НЮ ЙОРКУ РОЗГЛЯДАВ ПОТРЕБИ І МОЖЛИВОСТІ ДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ТА АКТИВНОСТЕЙ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й. (ід). — Важливість приналежности до української молодечої та студентської організації і користь з цього для молодої людини і для цілого українського суспільства були головним предметом дискусії під час Панелю молоді, що відбувся тут з ініціятиви Конференції Центральних Українських Молодечих і Студентських Організацій при УККА минулої неділі, 24-го лютого 1980.

Панель української молоді в Ню Йорку. На фото (зліва): д-р Аскольд Лозинський, (при мікрофоні), модератор панелю і панелісти: Андрій Шевченко (ОДУМ), д-р Богдан Поритко (Пласт), мґр Ігор Мірчук (СУМ-А), мґр Євген Чижович (УСЦАК), Роксоляна Стойко (СУСТА), Андрій Прятка (ТУСМ) та Мар'яна Михайлюк („Зарево").

(Світлив Ігор Длябога)

У панелі взяли участь: Андрій Шевченко — організація Української Демократичної Молоді (ОДУМ); д-р Богдан Поритко з Пласту — Організація Української Молоді; мґр Ігор Мірчук із Спілки Української Молоді Америки (СУМ-А); мґр Євген Чижович з Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК); Роксоляна Стойко із Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА); Андрій Прятка з Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ); та Мар'яна Михайлюк з Українського Академічного Товариства „Зарево". Д-р Аскольд Лозинський, голова Конференції, був модератором панелю.

Між біля 400 слухачами панелю були о. Севастіян Шевчук, ЧСВВ, мґр Іван Базарко, екзекутивний директор УККА; п-і Слава Рубель, представник молодечих організацій в УККА, інж. Євген Іваськів, голова Об'єднаного Комітету Українсько - Американських Організацій Великого Ню Йорку — Відділ УККА, та інші провідні суспільно-громадські та молодечі діячі.

Всі панелісти були згідні з тим, що без сильних молодечих і студентських організацій наші громадські установи є в небезпеці, бо це головно з рядів молодечих та студентських організацій виходять провідники суспільно-громадських установ.

А. Шевченко наголосив у своєму слові, що початком національного виховання молодої людини є родина і батьки. Він сказав, що плекання традицій починається дома. Молодечі організації доповнюють виховання, що його молода людина одержує дома, додаючи, що в таких організаціях „молода особа дістає поняття приналежности до унікальної нації".

Мґр Мірчук арґументував, що довкілля і атмосфера мають великий вплив на молоду людину. Він уважає, що ройові зайняття є для молоді „мініятюрним суспільством", в якому юнак чи юначка вперше дістають національні почуття. Мґр Мірчук пояснив, що в молодечій організації юнак чи юначка пізнає свою націю та усвідомлює собі, що він чи вона є „спадкоємцем багатої національної скарбниці".

Д-р Поритко наголосив дружність в молодечих організаціях як важливий фактор у збереженні молоді при тих організаціях. Він підкреслив, що молода особа не тільки набирає знання про свою культуру, але також юнак чи юначка вчиться життєвого прикладу від свого виховника. Д-р Поритко вважає, що юнак чи юначка дістають заохоту дальше працювати в користь українського наро-

(Закінґення на стор. 4)

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ В БРУКЛИНІ

Бруклин, Н. Й. — Стараниям Об'єднаного Комітету Українських Організацій в Бруклині (північ) тут у неділю, 30-го березня ц.р., о год. 4-ій по полудні в залі Українського Національного Дому відбудеться Академія в честь Пророка України. В програмі:виступи церковного хору при церкві св. Духа під керівництвом маестра Л. Рейнаровича, святочне слово (К. Василик), солоспіви, виступ ґурт ка бандуристів (керівник Л. Ларсон), деклямації дітей Шкіл Українознавства. При фортепіянів проф. Т. Левицький.

„АКАДЕМІЧНИЙ ВЕЧІР" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Цьогорічний „Академічний Вечір", організований студентами, відбудеться тут в неділю, 30-го березня, о год. 4-ій по полудні, в приміщенні УКУ в Елкінс Парк. У програмі слово Надії Світличної, речиталь студентів, книжковий базар, та товариська зустріч.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добрий початок

Добрий початок кожного запланованого діла завжди є одною з головних передумов успіху. Якщо під цим кутом оцінювати відбутий минулої неділі в Ню Йорку панель наших молодіжних організацій, то маємо оправдану причину на те, щоб спокійніше і надійніше глядіти у наше майбутнє.

Велике число присутніх на цьому панелі вказувало на широке зацікавлення громади життям молоді і її організацій. Це було неначе запереченням висуненого в часі панелю закиду, будь-то би „батьки" недостатньо інтересуються діяльністю молодечих організацій. Але при цьому слід відмітити, що серед старшого громадянства бракувало його „середини" — покоління 35-40 років віку, — саме тих, чиї діти Є десять і більше років — якраз тепер вони повинні ставити перші кроки в участі в організованому житті молоді.

Панелісти в засаді обмежувалися до звітних доповідей, все таки панель видвигнув ряд важливих проблем, а деякі проблеми були видвигнені в дискусії зі залі. З проблем таким чином видвигнених панелем були між іншими: завдання молодечих організацій в ділянці виховання молодого покоління взагалі, а крім цього підкреслено остаточну ціль цього виховання, а саме: підготову молоді до і впровадження її у суспільну діяльність. Виховати гідну людину й доброго громадянина — це дати суспільству нові сили в різних ділянках. Зі залі була підкреслена невдача дотеперішніх заходів, бо тільки незначні вийнятки вихованого в ЗСА покоління стали активними і провідними в житті української громади та й узагалі в житті суспільства цієї країни. Очевидним висновком мусить бути, що ця проблема на майбутнє мусить бути першочерговою у визначуванні підстав і напрямних виховання у наших молодіжних згуртованнях.

Іншим дуже цікавим питанням було: злиття чи тісна співпраця існуючих молодіжних організацій. Обидва погляди мали своїх прихильників. Одні висували постулят злиття, мотивуючи це слабістю деяких організацій, дублюванням різних їхніх функцій, розсіюванням і слабим використовуванням наявних сил і засобів, а інші рішуче обстоювали рацію існування різних організацій, бо вони об'єднують у собі людей близьких собі тими чи іншими суттєвими вартостями, а крім цього наявність різних організацій побуджує конкуренційність, співзмагання, суперництво, а це, очевидно, корисне й здорове явище, якщо тільки нормувати його і не дати вийти йому поза межі цілеспрямованої контролі.

З виступів панелістів присутні довідалися, які ділянки традиційної праці українських студентських організацій сьогодні й надалі виповнюють зміст їхньої роботи, а які в тіні. Наприклад, колись одним з найважливіших відтинків діяльности студентських організацій була участь студентів і їхніх згуртувань у міжнародних студентських з'єднаннях, централях тощо. Сьогодні це ледве заторкуване. Зовсім не порушено проблеми контактів і співпраці з чужонаціональними молодіжними організаціями. Але ясно, що ця проблема чекає своєї розв'язки.

Тільки злегка заторкнено справу дозвілля молоді, зорганізованої на міжорганізаційному принципі. Але добре сталося, що цю справу видвигнено, бо її майбутня розв'язка значно причиниться до створення відповідної атмосфери співжиття і співпраці між поодинокими організаціями. В додатку це може започаткувати зрушення такого дотепер не заторкненого відтинку, як організація, а чи просто контакти і поступове включення в орбіту українського життя тієї численної української молоді, яка з різних причин не схильна входити в існуючі організації. Для тієї молоді, а вона найчисленніша, ми, а в першу чергу наші молодіжні організації, мусять шукати відповідних форм. У ЗСА для того роду молоді величезну ролю відіграють клюби молоді. Раніше чи пізніше і в нас прийдеться взятися до тієї форми діяльности. А тепер уже пора про неї дискутувати і підготовляти її організаційне оформлення. Очевидно, що такі клюби будуть успішними тільки тоді, коли вони будуть організовані на міжорганізаційній, загальнонаціональній базі.

Панель молоді, про який мова, дає всі підстави припускати, що він не тільки є першою ланкою в ланцюгу таких виступів в інших осередках нашого життя, але що він є одним із засобів започаткування нового етапу в нашій діяльності на молодіжному відтинку. Наявність у ньому широкого спектру наших молодіжних організацій взірцеві, якщо йдеться про форми міжорганізаційної співпраці, виступи всіх без вийнятку панелістів, їхня відкрита постава до суґестій і нових пропозицій, очевидне бажання широким фронтом підійти до шукання нових засобів і форм діяльности, накінець виявлене усвідомлення змінених умов, а з ними й нових вимог до праці на цьому відтинку, — віщують добре на майбутнє.

Проте навіть найліпший початок не має перед собою жадного майбутнього, якщо не буде пляну і зусиль, щоб започатковане діло продовжувати і завершити. Ми, як громада, виконаємо наш обов'язок, якщо у цьому дамо нашій молоді всю можливу заохоту та практичну допомогу.

Норвегія відкидає совєтський протест у справі НАТО

Осло, Норвегія. — Норвезький уряд відкинув з рішучим протестом совєтський пропаґандивний натиск Москви проти того, щоб НАТО встановило арсенали американського зброєння для НАТО на норвезькій території.

„Це повне непорозуміння впевняти, що Норвегію примусили ЗСА примістити призначену для НАТО зброю в Норвегії", — заявив прем'єр Одвар Норді на з'їзді Партії праці, яка тепер при владі, і додав, що він „дуже розчарований совєтською пропаґандивною кампанією [illegible] сі проти політики безпеки нашої країни, бо ідея про магазинування зброї була нашою власною думкою... Ця кампанія характеризується недовір'ям. Вона базована на фальшивих основах і цілком певно не помагає добросусідським відносинам між Норвегією та Совєтським Союзом".

Совєтська кампанія звернена в першу чергу проти плянованого магазинування зброї НАТО, як теж проти п'ятиденних маневрів у Норвегії, які закінчилися минулого тижня та в яких взяло участь 18,000 вояків зі сімох держав-членів НАТО включно з частинами [illegible]канської морської піхоти.

Степан Женецький

ТРУДНОЩІ СССР В АФГАНІСТАНІ

Усі познаки вказують на те, що окупація Афганістану Совєтським Союзом наробила Кремлеві багато клопотів. Ця ситуація така неприємна для Москви, що вона почала потихеньку шукати способів, щоб якось вимотатись із того афганського конфлікту, не втративши при тому обличчя.

Виявляється також, що запланована Кремлем окупація Афганістану при допомозі великого числа модерно озброєного війська, не вдалася. Стотисячна совєтська армія досі, після чотирьох місяців, не зуміла здавити завзятий спротив афганського народу. Спротив ісламських борців і цивільного населення виявився дуже сильним, і скорого його знищення не передбачається.

Політичні коментатори пишуть, що якраз завдяки тому завзятому опорові, що на нього натрапили совєтські війська в Афганістані, немає загрози, що Совєтський Союз зважиться мілітарно захопити терени Перської затоки, щоб таким чином запевнити собі контролю над найбагатшими у світі, нафтовими джерелами.

Та це не тільки мілітарні труднощі, що їх Совєтський Союз придбав собі в Афганістані. Бож крім мілітарних, появилися ще й дипломатичні, політичні й економічні клопоти.

Перш усього інвазія Совєтського Союзу в Афганістані причинилася до цього, що Америці нарешті відкрилися очі на всі забріхані запевнення кремлівських верховодів, що вони, мовляв, за мирним співіснуванням із ЗСА, і тим самим це спонукало Америку посилити розбудову своєї мілітарної потуги...

Напад Совєтського Союзу на Афганістан засудила подавляюча більшість держав на форумі Об'єднаних Націй.

За цей напад також засудила СССР велика більшість т. зв. країн третього світу, тобто невтральних держав, головним чином тих, що постали після Другої світової війни, які досі увесь час, схвалювали політику совєтського уряду і голосували з ним в ОН.

Це теж причинилося до того, що Америка відмовилася продавати Совєтському Союзові збіжжя і модерні технологічні устаткування, що СССР сильно відчув.

Отже, всі ці згадані труднощі, що їх має Совєтський Союз у зв'язку з окупацією Афганістану, значно перевищили ті користі, що їх сподівався мати Кремль, коли йшов на цей крок.

Цим же самим Совєтський Союз починає шукати виходу з тієї неприємної ситуації, у якій він найшовся. Кремлівські лідери опинилися перед вибором: або збільшити, мабуть, подвійно, свої окупаційні війська, і старатися за всяку ціну здавити спротив афганців, або зневтралізувати Афганістан, щось на подобу Фінляндії в Европі, переговорюючи з його сусідами, Пакістаном, Індією, а також із Америкою і Західньою Европою.

У випадку, якщо б СССР збільшив число своїх окупаційних військ, то це ще більше настроїло б світ проти нього і водночас посилило б ненависть і завзяття афганців проти наїздника. Тим більше, що сьогодні ще важко сказати чи ті заходи матимуть успіх і остаточно доведуть до остаточного уярмлення Афганістану.

Маючи все це на увазі, Совєтський Союз почав шукати за виходом з тієї ситуації. Брежнєв почав натякати Заходові, що він хотів би найти спосіб невтралізації Афганістану, після чого СССР відтягнув би свої окупаційні війська з тієї країни.

Є ще й інші познаки, які свідчать про такі намагання Кремля. Совєтський амбасадор у Вашінґтоні Анатолій Добринін, порушив справу невтралізації Афганістану під час нещодавньої зустрічі з американським державним секретарем Венсом. Президент Картер припоручив віцепрезидентові Мондейлові і Венсові, продискутувати цю справу з совєтськими представниками, коли вони незабаром стрінуться, правдоподібно, в Беоґраді, Юґославія.

Та найнаглянішим доказом того, що СССР хоче знайти якийсь вихід із цього сліпого кута, у який він зайшов з Афганістаном, є заява урядового совєтського пресового агентства ТАСС. У цій заяві кремлівські верховоди запропонували скликати міжнародну конференцію, завданням якої було б укласти умову, яка ґарантувала б вільний транспорт нафти через Перську затоку.

Як подають західні знавці, в середині 1980-их років Совєтський Союз буде змушений спроваджувати нафту для себе, бо власної нафти йому вже не вистачить. Отже, СССР хоче добитися того, щоб він міг одержувати арабську нафту. І це він може запевнити собі мілітарною силою, або мирним засобом. Але тому, що з інвазією Афганістану совєтський уряд має багато клопотів, він хоче пробувати зробити це шляхом мирних переговорів.

Існує можливість, що Кремль намагатиметься

(Закінчення на стор. 3)

Роман Ільницький

ПРО ДЕРЖАВНІ ВИБОРИ І ПРО УКРАЇНСЬКЕ „ЛАББІ"

(2)

Це періодичний процес селекції найкращих, елітарних елементів на провідні місця.

Ще більш особливе значення мають вибори в державах з багатоетнічним складом населення, бо вони дають нагоду його складовим елементам виявити свою конкуренційність у боротьбі за впливи.

В Канаді й у ЗСА поруч себе живуть, співпрацюють і суперничають англійці і французи, італійці й жиди, пуерторіканці й мурини, мехіканці й ірляндці, українці і поляки. Найбільший вплив на державу здобувають ті з них, хто є найбільше активний, освічений, зручний, але, найголовніше, хто бере активну участь у виборах. В Америці й у Канаді найвищий відсоток голосуючих творять англійці і жиди, а найменший українці (та інші слов'яни), а тому й впливи в державі перших є великі, а українців і муринів малі.

Свідоцтвом того, якими байдужими є українці до виборів, є українська преса. У Канаді під час виборчої кампанії до парляменту в червні 1979 року в українських газетах появилось усього 5 статтей на протязі 3-ох місяців на теми виборів. Але й ті статті були написані зі становища стороннього глядача, а не заінтересованого учасника. У ЗСА ця справа мається ще гірше.

Правда, в Канаді у федеральному уряді ще недавно було аж три міністри українського роду і кільканадцять послів до провінційних леґіслятур. Українці гордяться ними, хоч мають небагато користей з них. Справа в тому, що мало хто з тих послів і міністрів має зв'язок з українською громадою. Їх вибір не буває вислідом українських збірних зусиль; їх кандидатур не висувають українці і не вони організують виборчу підтримку для тих кандидатів. Отже, нічого дивного, що „наші" посли і „наші" міністри нічим не зобов'язані українській громаді. Часто-густо вони навіть не знають, які її потреби й чим вони могли б допомогти їй.

На цім прикладі ще раз виявляється, що поза „офіційною" українською громадою є ще друге неофіційне українське суспільство, яке не дотримується „офіційних" норм, а творить свої власні. Дивуватися цьому не доводиться тому, що коли лідери громади не йдуть нога в ногу з подіями свого часу, коли запізнюються, тоді життя висмикується з-під їхньої контролі, а ініціятивні одиниці відгукуються на потреби часу самі, індивідуально, діють на власну руку і часто-густо відриваються від рідного пня.

Недавно президент Джіммі Картер, промовляючи в Пенсильванії до лідерів муринського населення, сказав:

„Як довго ваші люди не братимуть участи у виборах, так довго вони не можуть очікувати поліпшення свого становища в цій країні".

Ця порада стосується такою самою мірою до муринів, як і до українців. Також і ми не поліпшимо нашої долі в Канаді і ЗСА та не здобудемо допомоги для України, поки не зрозуміємо, яке місце займає виборча урна в демократичних суспільствах, а головне, поки не зрозуміємо, що до виборів треба нам іти не одинцем, а організовано. На практиці це означає, що українську виборчу стратеґію має визначувати громада, а не поодинокі особи. Громада має знайти шляхи до того, щоб вона мала вплив на визначування українських кандидатів на послів і міністрів, посадників міст і сенаторів. Тим часом, як уже було сказано, серед нас заводяться інші порядки. Одиниці висувають самі себе, або дістають підтримку партій, в яких український елемент і українська рація не відіграють ніякої ролі.

II

А тепер конкретно: як провести в життя цей амбітний плян, цей перехід української громади з епохи ізоляції в добу поширення експансії?

1 Усвідомлююча акція

Перший крок, який треба зробити, це широка акція усвідомлення українського суспільства про потребу нашого виходу із ізоляції та про вибори, як засіб до осягнення тієї мети. Провести таку пропаґанду тим більше потрібно, що в нас йдуть до виборчої урни не тільки „маси", але й провідні прошарки суспільности. Поганий приклад показує українська інтеліґенція і тому нічого дивного, що за 100 років життя у ЗСА та Канаді ще ні одна наша політична чи громадська організація не провела систематичної кампанії з наміром покласти край цьому скандалові в українському

Але ліпше пізно, як ніколи. Видається, що при теперішньому укладі українських сил, найбільше компетентним до такої акції є СКВУ і його складові крайові централі, а в ЗСА сконсолідований тепер УККА. Така пропозиція тим більше актуальна, що СКВУ якось не може вийти з імпасу інерції та не знаходить для себе відповідного поля діяльности. Можливо, що вибори і українське „лаббі" були б вдячною ділянкою для його праці.

(Продовження буде)

Леся Лисак-Тивонюк

МАЛІ Й ВЕЛИКІ СТРАХИ

„Туди не йди, бо там вовк є, який тебе з'їсть" — лякали у ранньому дитинстві моїх ровесників-дитинчат. Або: „Як будеш неґречний, заберуть тебе цигани".

Наївненькі залякування були фіктивними, бо в наших околицях вовків не було, цигани навідувалися зрідка, а коли навіть приїздили у село, не цікавилися „неґречними дітьми", бо мали своїх досить. Та у тих давніх часах батьки думали, що деякий елемент залякування потрібний, щоб вдержати дисципліну.

Коли сільський хлопчина виріс і став ґаздою, тоді вже сам боявся численних загроз. Щоб, не дай Боже, не вибух пожар. Або ще гірше — щоб хтось із помсти не підпалив хати.

Боявся, щоб весняні приморозки, а згодом град, не знищили засівів. Боявся, щоб до комори не закралися злодії, до стайні конокради. Ці останні обмотували коням копита шматами, щоб не залишати слідів. У деяких околицях люди боялися повені, яка руйнувала весь добуток.

Своєрідний острах супроводжав ґазду й ґаздиню на ярмарку в місті, чи містечку. „Батяри" залюбки крали батоги, тож ґазда парадував усюди зі своїм батогом, мов вояк із крісом. Вторговані на базарі гроші ґазда ховав за холяву, ґаздиня за пазуху. Все ж таки траплялися випадки, коли когось у містечку обікрали.

Був тоді на селі ще інший рід страху: боялися „злих очей" які могли „наврочити" і спричинити недугу. Боялися відьом, які відбирали у корів молоко. Боялися усяких „духів", яких не бракувало. Та найжахливіше у тих часах — люди боялися Божої кари. Вона бо за злі діла була найстрашніша.

Та, водночас, наче для підкреслення незбагненної людської вдачі, на селі залюбки розказували про різні таємничі страхіття. Зокрема у довгі зимові вечори, коли сходилися „на прядки" тобто прясти кужіль, або скубати пір'я.

Тем не бракувало, бо в кожному селі були місця, де „щось страшило". Або в напівробваленому старому млині, або в хаті за селом, де хтось покінчив життя самогубством (це були тоді рідкісні випадки), або на місці, де колись стояв панський двір, або на роздоріжжі, де були поховані якісь вояки з війни, якої вже ніхто не пам'ятав. Очевидно, у першу чергу „страшило" на цвинтарі, куди б уночі не пішла жадна дівчина чи жінка за найбільші скарби! Хіба парубки-смільчаки, які хизувалися відвагою, побивалися об заклад, що підуть на цвинтар опівночі.

В основному, коли хтось мусів проходити біля цвинтаря пізнім вечором, обов'язково приспішав ходи, тричі клав знак хреста на груди, і віддихав з полегшою, коли цвинтар був уже позаду...

Можна б поблажливо всміхнутися на згадку про наївненькі страхи перед відьмами й духами, коли б... коли б люди, які живуть тепер у великих містах, не боялися стократно більше, як у давніх часах! Правда, вовком і циганами дітей тепер ніхто не залякає, зате дорослі відчувають майже на кожному кроці острах.

Бо колись злодії, що закрадались до комори, ані конокради, нікого не вбивали. Вони самі боялися, щоб їх не переловили на крадежу. А як воно буває тепер зі злодіями й бандитами, краще не писати.

Обережність ховати гроші у холяву чи за пазухою, теж не перевелася. Працюючи в крамниці, бачу це щоденно. Адже жіночі торбинки виривають із рук у білий день та ще й побивають. Приморозків, граду й повені, які позбавляли хліба, ніхто тепер не боїться, зате куди більший є страх, чи... не звільнять з праці, що й дорівнює позбавленню хліба... Вже й не згадуємо страху перед різними катастрофами, які йдуть впарі з розвитком техніки. Про них людина чує тепер щоденно.

Кладучись спати, мої селянські предки не замикали хату знутра, бо навіть не існували тоді внутрішні замки. Спали спокійно, бо розбишаки до хат не вдиралися. А як воно буває сьогодні у білий день?

Інколи дивує, чому теперішні люди, які мають багато поважних причин для поважного страху, шукають ще емоцій у страхітливих історіях „horror movies" чи книжках.

Чую часто, як здебільша молоді люди, розказують одні одним про різні страхіття, які бачили в кіні чи на телевізійному екрані. У розповідях є нотка захоплення, хоч і підкреслюють, що „страшенно боялися".

Здається, не один з покоління, яке ще пам'ятає з дитинства розповіді про „там щось страшить", і який перебув справжні страхіття останньої війни, без вагання заміняв би колишні „страхи" за нинішні. Побоюючись можливости ще однієї війни, яка б цим разом була несамовита, стократно кожен, мабуть з нас, волів би наївненький страх перед „духом зі старого цвинтаря". Немає сумніву, що ніякий уявний „дух", не вчинив таких страшних злочинів, до яких спосібна жива людина.

Володимир Барагура

МОЄ ЗНАЙОМСТВО З „БАТЬКОМ ТАРАСОМ"

(Зі збірки „Калиновий Міст")

(1)

Моє початкове знайомство з „батьком Тарасом" було поверхове і незначне. Я був 5-літнім збиточним малюком, одинаком-мазієм, „очком у голові" моєї мами — він був зображений на портреті, обведеному широкою дерев'яною рамою за склом. Портрет висів на чоловічій стіні вітальної кімати-„сальону". „Батько Тарас" був одягнений у кожух і кожушану шапку, мав звисаючі вуса, його добрячі очі споглядали з-під густих брів. Здавалося, що ці очі живі і з котрого боку ви не дивилися б на портрет, вони завжди були звернені на вас. Він видавався мені загадковою, таємною постаттю, бо в родині мені про нього багато не говорили, тільки напоминали, щоб я не пустував, бо „батько Тарас буде гніватися на мене". А цього я боявся не менше, ніж провинитися перед св. Миколаєм, хоч я і не з'ясовував собі, чому мені боятися пана на портреті. Св. Миколай не принесе дарунків, але „батько Тарас"?..

* * *

Незабаром зайшла обставина, що я ближче познайомився з „батьком Тарасом". Перша світова війна була в повному розгарі. Через Немирів маршували безконечні колони австрійської піхоти, перекочувалися важенні гармати й гавбиці „грубі Берти" і мортирі, які тягнуло кілька пар меклембурзьких коней. Ці гармати розорювали битий шлях-„цісарку", а на потічку, що пропливав на кінці містечка сапери мусіли скріплювати хисткий місток, щоб не провалився під їх тягарем. За інфантерією й артилерією пишними лавами їхала кавалерія — улани в синіх блюзах і червоних штанах та червоних шапках без дашків, ошатні гусари в голубих уніформах, гаптованих золотими нитками і в узористих чаках, грізні драгуни в чорних блискучих гребенястих шоломах, з довгими шаблями та списами. За ними тягнули валки обозу.

Усе те маршувало на російський фронт, бо москалі почали велику офензиву. За кілька днів ми побачили жалюгідну картину. Безладно верталися виснажені піхотинці і кавалеристи, деякі без шоломів і зброї, деякі вели за поводи коня без вершника. Їхали санітарні вози з пораненими вояками та вантажні підводи з безладно накладеними рештками зброї, обладнання й уніформи.

Різійшлася тривожна вістка, що царські армії розгромили австрійські з'єднання. Ось-ось москалі будуть в Немирові. Австрійська військова влада почала евакуувати містечко. Виїздили нашвидко урядові установи, жандармерія, виїхав і мій батько. Він був судовим „офіціялом" і в святкові дні носив парадну уніформу — чорний, довгий „шлюзрок" з золотими ґудзиками, шпаґу з золотою рукояткою й кутасом з жовтими і чорними френдзлями (австрійські державні кольори). Піхва шпаґи була чорна з золотим окуттям внизу. На голову батько надівав чорний капелюх-„пиріг" з чорним струсиним пером. Батько боявся, що москалі інтернують його посадять за дроти, або вивезуть на Сибір, а то й розстріляють. Бо про них ходили жахливі вісті: що деякі з них мають тільки одне око посередині лоба, що їдять людське м'ясо, що відрізують жінкам перса, що насилують їх, що б'ють людей канчуками і нагаями-шомполами, що грабують і підпалюють, а дітей вивозять в Росію.

* * *

Ми, тобто мама, дві сестри й я залишилися на нашому помешканні дожидати долі. Майже без бою вмаршували до Немирова російські війська. Попереду їхали кінні козачі частини, здебільшого косоокі степовики й сибіряки — калмики, черкеси, чолдони, остяки, киргизи, козаки. В баранячих кучмах, в уніформах крою своєї народної ноші, з кинджалами за поясом або в зубах, з стрічками набоїв через плече, з нагаями в руках, вони з диким співом, виском і музикою на пищалях, сопілках і барабанах з брязкальцями, зі свистом на пальці, в'їхали в містечко. Перед їхніми колонами, по боках і позаду їхали на конях реґулярні російські кавалеристи з рушницями напоготові. Боялися, щоб ці азіяти не наробили бешкету.

Не всі „татарські вісті", що попереджували прихід царської армії виявилися правдивими. Одного ока посередині лоба ніхто з них не мав. Не чути було про насилування жінок, чи відрізування їм персів. Зате дощенту солдати пограбували крамниці, п'янствували, бешкетували і знущалися з жидів: обтинали їм багнетами пейси, заставляли до тяжких робіт, побивали на ринку прилюдно канчуками і нагаями-шомполами. Як казали — „всипували їм двадцять п'ять", офіційну порцію ударів нагаєм.

Бували й комічні ситуації: на немирівській плебанії солдати вкрали свиню. Імость поскаржилася офіцерові-українцеві:

— Бійтеся Богу, пане поручнику, ваші солдати зарізали мого пацюка!

— На чорта їм різати пацюка?! — здивувався офіцер. Солдати пацюків не їдять!

— Та як не їдять, коли зарізали і спекли мого?!

Виявилося, що причиною непорозуміння були мовні різниці, бо східні українці пацюком називають щура. Щойно, коли імость описала офіцерові, що йдеться про домашню тварину з рилом, з закрученим хвостиком, яка видає звук „куві, куві", він зрозумів, що йдеться про кабана чи свиню. Вилаяв солдатів скільки влізло соковитими словами, на які так багата російська мова, але свиня пропала...

(Продовження буде)

Чого навчаються іноземні студенти в Київському інституті

Київ. — Київська газета „Молодь України" інформує, що недавно совєтські та іноземні студенти, які навчаються у Київському технологічному інституті легкої промисловости, провели „традиційний інтернаціональний вечір".

На вечір „завітали" ветерани" гвардійської Маріупольсько-Берлінської, тричі „орденоносної" 9-ої винищувальної авіадивізії, товариші „прославленого" пілота-винищувача О. І. Покришкіна. На цей вечір також запросили делеґацію з Куби, у складі якої були „леґендарні 'барбудос'" — ветерани повстанської армії Фіделя Кастро.

Темою вечора були „подвиги" цієї летунсько-винищувальної гвардії, яка починаючи з 1942 року знищила 1,147 „ворожих" літаків. Перед присутніми зі словом виступила колишня партизанка, сьогодні працівник інституту Г. В. Данилко.

Ось в такій „героїчній атмосфері", навчаючись про „подвиги радянського народу", перебули іноземні студенти.

На вечорі також виступили Аднан Аль-Джамаль, який під час Другої світової війни, мовляв, „врятував планету від коричневої чуми", Хайдара Мохаммед, малієць та Гене Ґонзалес, кубинець, — пише „Молодь України".

У Торонто помер сл. п. Павло Штепа відомий письменник та громадський діяч

Сл. п. інж. Павло Штепа

Торонто, Канада. — Тут 2-го березня ц.р., по довгій і тяжкій недузі помер сл. п. інж. Павло Штепа, письменник, публіцист та громадський діяч, народжений 12-го серпня 1897 року у Краснодарі на Кубані.

Сл. п. Павло Штепа був старшиною Кубанського Козацтва і довголітнім членом головної Управи Української Стрілецької Громади в Торонто, а також членом УВАН-у та НТШ.

З-під пера сл. п. Павла Штепи вийшов ряд книжок, темою яких було визволення України. Надруковано такі його праці: „Українець а москвин", „Московство", „Словник чужословів" та інші. Сл. п. Павло Штепа був рівнож одним із будівничих Видавничої спілки „Новий Шлях" та разом з д-ром І. Ґуляєвим спричинився до її оформлення та розбудови. На протязі довгих років він був автором різних статтей, зокрема друкованих на „Стрілецькій сторінці", ессеїв до газети „Визвольний Шлях" та статтей до інших часописів.

У днях 4-го і 5-го березня за Покійного відслужено Панахиди, а в середу, 5-го березня, у православній церкві св. Андрея Первозванного відслужено похоронні відправи. Тлінні останки Покійного похоронено на цвинтарі в Парк Лавн у Торонто.

ПРЕЗИДЕНТИ СИРІЇ І АЛЬЖИРІЇ НА НАРАДАХ В ДАМАСКУ дискутують справу п'ятидержавної конференції на вершинах під кінець квітня, яка займеться справою боротьби цих арабів проти Єгипетсько-Ізраїльського мирового договорення.

ТРУДНОЩІ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

використати для цього два засоби: невтралізацію Афганістану і прикриття своєї окупації в цій країні почерез просовєтський марксистський режим, що вже третій зчерги він там настановив на протязі двох років.

Брежнєв запевняє, що совєтські війська будуть тоді відтягнені, якщо буде запевнена невтральність Афганістану. Знову ж президент Картер пропонує, щоб окупаційні війська були відтягнені з тим моментом, коли буде підписаний договір про його невтральність зацікавлених держав.

Щоб запевнити повну невтральність Афганістану, треба, на думку американських політичних коментаторів, в договорі із Совєтським Союзом:

— докладно назначити час, коли московські окупаційні війська мають вийти з Афганістану;

— замінити теперішній афганський уряд — іншим урядом, обраним вільними виборами, який був би сприємливий для СССР і Заходу, бож наставлений совєтським урядом Бабрак Кармаль довів до цього, що він не всилі кермувати цією країною. Щойно така невтралізація Афганістану була б сприйнятливою для його сусідів і для Заходу.

Чи Совєтський Союз піде на таку розв'язку справи, це покаже найближче майбутнє.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК

У виданні „Свободи" з вівтірка 25-го березня ц.р., трапилося дві прикрі помилки, а саме: у статті д-ра Л. Луціва має бути „Євген Сверстюк про Шевченка", а не "Іван", як подано у заголовку; в репортажі про вшанування проф. д-ра В. Кубійовича, де говориться про відчитання листи жертводавців і процедуру збірки, замість д-ра Сочинського, має бути "д-р Климентій Рогозинський".

XIII Крайовий Пластовий з'їзд у Канаді

Оце в днях 1-го і 2-го березня в Інституті Св. Володимира в Торонті відбувся Тринадцятий і щасливий з'їзд Пласту. Напередодні цього з'їзду відбули свої наради пластові виховники, зв'язкові і гніздові. Тут відбувся також з'їзд Уладу Пластового Сеніорату та Старшого Пластунства. Немов моттом з'їзду була ось така думка:

„Посій думку, а збереш намір,
Посій намір, а збереш чин-діло,
Посій чин, а збереш добрий звичай,
Посій добрий звичай, а збереш характер,
І одночасно з тим запевниш
долю собі і своїй спільноті..."

Офіційно з'їзд відкрила пл.сен. Дарія Даревич, голова Крайової Пластової Старшини. З'їзд започатковано особливо зворушливим пластовим церемоніялом під проводом пл. сен. О. Кандиби молитвою, пластовим гимном, вшануванням пам'яти тих, що відійшли на Вічну Ватру та іменуванням найвищим пластовим юнацьким ступнем пластунки вірлиці Христі Жаровської, Словом Начального Пластуна д-ра Ю. Старосольського та словом привіту голови Головної Пластової Булави пл.сен. д-ра Любомира Романкова.

До президії з'їзду вибрано пл. сен. адв. П. Саварина з Едмонтону, пл. сен. Ю. Войчишин з Оттави, ст. пл. С. Качор з Вінніпегу, пл. сен. А. Жаровську та пл. сен. С. Шпака. Почесними членами президії були гості з ЗСА. У з'їзді взяли участь також пл. сен. С. Рубель та Н. Коропецька від Пласту в ЗСА.

Після схвалення порядку нарад і правильника з'їзду, відчитання і прийняття протоколу останнього з'їзду, вибрано верифікаційну комісію. Звіт з діяльности дала в короткій і прецизній формі Дарія Даревич, користуючись при тому знімками, прозірками та діяграмами про загальний стан членства, діяльности проводу, як і взагалі Пласту в Канаді. Звіти всіх інших діловодів, як і голови, були видруковані і вручені всім учасникам.

Після дискусії над звітами, деякими вияснeннями і доповненнями, голова Крайової Пластової Ради пл. сен. А. Харак дав свій звіт із контролі діяльности та подав внесок на уділення абсолюторії уступаючому проводові, яку й уділено. Відтак вибрано різні комісії, які після короткої перерви відійшли до окремих заль нарад.

Увечорі в одній із новозбудованих заль Інституту відбулася вдала спільна вечеря, яку всеціло зорганізували старші пластунки. Почесним гостем і головним доповідачем був президент СКВУ пл. сен. Микола Плавюк. Почесними гістьми був також Владика Кир Ізидор Борецький, який також провів молитву; Начальний Пластун, голова ГПБ; голова Провінційного КУК д-р П. Глібович з дружиною; представники молодечих братніх організацій ОДУМ і СУМ та інші численні гості і приятелі. Програмою цього вечора вів гарно без зайвих слів та з доброю дозою пластового гумору пл. сен. О. Гарас.

Почесного гостя представив коротко ст. пл. Л. Терпляк.

Промова почесного гостя зі СКВУ була гарна формою і стилем і особливо цікава змістом. Це рідко коли трапляється, щоб так весело розбавлена численна група молоді і дорослих учасників святочного вечора з такою увагою і пошаною вислухала цілу промову прелеґента, який виголосив її з пам'яти, читаючи тільки цитати, що стосувалися до теми доповіді. Темою доповіді Миколи Плавюка було: національне кредо українця в діяспорі та деякі натяки про зусилля і труднощі української політики в світі в загальному, а Об'єднаних Націях зокрема Він натякав,що нам треба пізнати і вивчити правила зачарованих лябіринтів доріг міжнародної дипломатії у світі взагалі, а в Об'єднаних Націях зокрема, щоб побороти різні пересуди та іноді дивні параграфи політики і дипломатії, щоб помалу, але впевнено ввести українську політику на міжнародний форум. До цього потрібно зусиль і умів всієї української спільноти у світі, щоб добитися певних поважніших успіхів.

Після доповіді молоденька пластунка Тася Сагайдаківська прочитала з вмінням доброї рецитаторки дві власні поезії „Замок" і „Море". Юначки і юнаки дали дуже комічний скетч „Круглі квадрати", а юнак Р. Ващук талановито прочитав його власну гумореску. Пл. сен. О. Шулякевич відчитала смішні гуморески-сатири про наші суспільні проблеми. На кінець пл. сен. Я. Соколик у гумористичній формі згадав, що це якраз цього дня наш вельми заслужений і працьовитий пл. сен. А. Харак якраз обходить непомітно своє 75-річчя. В його честь дружньо відспівали многоліття. Цей незабутній вечір закінчено молитвою Преосв. Владики Кир Ізидора та відспіванням пластового „Ніч вже йде".

В неділю ранком Владика Ізидор відправив Св. Літургію для учасників та гостей з'їзду. Опісля по звітуванні різних комісій і прийнятті резолюцій вибрано новий провід Крайової Пластової Старшини в такому складі: пл. сен. Дарія Даревич — голова, Б. Пендзей — заступник голови, Таня Онищук — керівник виховної дії, Я. Заставний — керівник організаційної діяльности, Р. Сливінська — писар, Х. Болюбаш — булавна УПС, Л. Лижник — булавна УСП,Х. Колос — бул. УПЮначок, В. Луців — бул. УПНоваків, О. Гордієнко — діловод КПФонду, М. Головата — діловод і книговод КПФ, Х. Татарська — діловод пластових видань, В. Соханівський — діловод преси, інж. М. Чорний — діловод Пластприяту. Крайова Пластова Рада: А. Харак, І. Винницька, М. Комарницька, А. Лебідь та Л. Бойчук. Крайовий Пластовий Суд чести: І. Бардин, Я. Соколик, М. Ващук, І. Хичій, А. Малецький.

Словом новообраної голови КПС пл. сен. Д. Даревич закінчено цей діловий, добре зорганізований та успішний з'їзд Пласту в Канаді. Як на початку було згадано: посій думку, ... щоб запезпечити долю своїй спільноті.

В. Соханівський

Пластуни-самітники і пластунки-самітниці при праці

По всіх більших громадах Америки є зорганізовані пластові станиці чи пластові групи, які охоплюють пластунок і пластунів даної околиці.

Але в багатьох місцевосцях, що є віддалені від більших українських громад, таких станиць нема, тому окремі пластунки чи пластуни змушені працювати індивідуально.

Дуже корисну і цікаву працю з такими віддаленими і розкиненими по різних стейтах Америки пластунами й пластунками провадять референти пластунів-самітників і пластунок-самітниць. Про діяльність цих референтів наш загал мало знає, і тому слід читачів з нею познайомити, надіючись, що може ті самітники чи самітниці, які не знають про цю форму пластування, зголосяться до відповідних референтів і тим самим включаться в пластову діяльність.

Старша пластунка Леся Лебідь — референтка юначок самітниць віком від 11 до 18 років. Їх тепер під її опікою є 13, і хоч вони віддалені від пластових середовищ, однак об'єднані в одному гуртку пластунок-самітниць. Референтка має тісний кореспонденційний зв'язок з кожною юначкою, яка дістає відповідне завдання, пристосоване до її віку та пластового ступеня. Проби та вмілості переводяться в більшості листовно , а практичні завдання залишаються на літню пору, коли багато самітниць поїде в пластові табори.

Самітниці беруть активну участь у крайових змаганнях, а кожне завдання поділене й пристосоване до віку й спроможностей окремих пластунок. Праця гуртка юначок-самітниць є на рівні праці одного куреня, що дає їм почуття цілости і приналежности до окремої пластової групи.

Старший пластун Михайло Ковалисько вже два роки опікується тринадцятьма пластунами-самітниками у віці від 12 до 16 років. Вони розкинені по різних стейтах Америки — Каліфорнія, Колорадо, Тексас, Вісконсин, Мейн, Канзас, Міссурі, Іліной, Пенсильванія. Він в контакті з ними телефонічно і листовно і в той спосіб приготовляє їх до пластових проб і вмілостей. Влітку вони їдуть у пластові табори, де набирають досвіду з практичного пластування та знайомляться ближче з пластунами різних осередків. Друг Ковалисько признає, що багато допомагають йому в його праці батьки пластунів, яким залежить на тому, щоби їхні діти мали зв'язок з Пластом і в рамках своїх можливостей брали участь в пластовій програмі. Друг Ковалисько зумів нав'язати товариський контакт з юнаками, які вдоволені зі своєї праці та горді, що належать до гурту, що хоч розкинений, але працює разом зі своїм виховником.

Старший пластун Марко Луцький опікується десятьма новаками-самітниками, які розкинені по різних закутках Америки (Ню Джерзі, Норт Каролайна, Огайо, Савт Каролайна, Вест Вірджінія, Тексас), а навіть має новака в Порто Ріко. Хлопці у віці від восьми до одинадцяти років разом творять один рій, який називається „Зайчики". Марко листовно висилає їм вимоги до новацьких проб і вмілостей, як також потрібні матеріяли. Для вмілости збирача новаки зготовили різні колекції, що їх потім вислали до Марка для перевірки. Більшість з них відбула літні пластові табори, щоб навчитися практичного пластування та зжитися з іншими ровесниками.

Старша пластунка Оленка Карпинич вже від 1975 року працює з новачками-самітницями. Вона почала працю з п'ятьма новачками, а тепер рій нараховує 14 членок. Щораз більше українських родин виїжджає поза більші українські поселення і тому ролі самітників пра Пласті зростають.

Програма переводиться подібно, як з юнацтвом, вбільшості листовно. Новачки дістають видруковані матеріяли й завдання, що їх мають виконати, щоб здобути дану пробу чи вмілість. Всі новачки їздять на літні пластові табори. Тут також дуже багато залежить від батьків, бо вони єдині можуть припильнувати і заохотити дітей виконувати завдання. Батьки оцінюють цю ділянку пластової праці і раді, що діти не втрачають контакту з Пластом під час шкільного року.

При добрій волі батьків і при допомозі виховників діти можуть користати з програми Пласту і активно включитись у працю навіть тоді, коли вони далеко живуть від українських зорганізованих громад. Ця ділянка пластової праці дуже корисна, потрібна та заслуговує на підтримку батьків, громадянства та наших установ. Заохочуймо нашу молодь включитися в ряди Пласту та інших молодечих організацій, щоб вони не загубилися в американському середовищі. Це ж бо найкращий шлях.

О. К-ин

Про будинок Миколи Лисенка в Києві

Київ. — Тут на вулиці Панаса Саксаганського відреставровано будинок під числом 95-6, де перебув останні вісімнадцять років свого життя М.В.Лисенко — засновник української клясичної музики та піяніст, диригент і музичний етнограф. Композитор мешкав у цьому будинку разом зі своєю родиною на другому поверсі, поруч якого був будинок Косачів, знаний з 1962 року як Київський літературно-меморіяльний музей Лесі Українки, — інформує київська газета „Культура і Життя".

У цій „Лисенківській хаті", як назвали місце композиторового проживання, а яке пізніше стало меморіяльним будинком-музеєм, колись збиралися письменники та мистці, дискутуючи над політичним життям, наукою та мистецтвом. Тут зродилися такі композиторові твори, як „Тарас Бульба", опера-сатира „Енеїда" та „Вічний революціонер".

У реставруванні цього меморіяльного будинку-музею допомогли документальні фотографії та описи і консультації з родиною М. Лисенка — онука композитора М.К.Шила та невістки його М.Т.Лисенко. Відбудовано також ганок із висячими решітками та над ними декоративними вазами, реставровано веранду, яку прикрашено дерев'яними різьбами, розпляновано кімнати та різні інші деталі нутра цього будинку. Мистці постаралися про відновлення тогочасних малюнків на шпалерах, які приміщуватимуться у меморіяльному кабінеті і вітальні, а також розписано віконні фіранки традиційними українськими орнаментами.

Сьогодні проходить підготова до виставки, яка віддзеркалюватиме всі етапи життя і творчости М. Лисенка. На цій експозиції незабаром можна буде побачити світлини, документи, видання, афіші, ескізи декорацій до вистав і особисті речі композитора, фортепіяно, диригентську паличку, колекцію музичних народних інструментів, автографи нот, записні книжки. Несподіванкою для відвідувачів буде музика; в кожній залі в хронологічному порядку можна буде почути мелодії, створені цим славним композитором.

ПАНЕЛЬ МОЛОДІ...

(Закінчення зі стор. 1)

ду в рамках суспільно-громадських організацій.

Усі три представники молодечих організацій підкреслили важливість літніх таборів у вихованні молодої людини. Пояснюючи конечність тіловиховання, мґр Чижович сказав, що через спорт молода людина дисциплінує не тільки душу, але і тіло. Він підкреслив, що в історії України всі військові формації у мирних часах займалися спортом. Як доказ необхідности тіловиховання, мгр Чижович подав ген. Тараса Чупринку, головного команданта УПА, який був не тільки славним полководцем, але також добрим спортовцем. Мгр Чижович ствердив, що тіловиховання є доповненням до духового виховання.

Р. Стойко говорила про те, що одним з головних предметів зайняття СУСТА є зберігати студіюючу молодь при українському житті. СУСТА старається сприяти дружності та допомагати своїм членам в студіях і в професійному житті. Р. Стойко призналася, що тепер СУСТА відчуває занепад, але вона сподіється, що при відповідній моральній підтримці СУСТА відживе.

А. Прятка пояснив, що ТУСМ зосереджує свою діяльність на різнородних акціях в обороні національних і людських прав на Україні. При допомозі періодичних і неперіодичних видань та студійних семінарів крайова управа ТУСМ старається поінформувати своїх членів і нечленів про події на Україні та давати їм аналізу тих подій.

М. Михайлюк говорив, що головною метою зайнять також „Зарева" є видання бюлетенів і журналів та влаштування семінарів. Таким пляном праці „Зарево" хоче зацікавити студентів подіями в Україні.

Всі панелісти були згідні в тому, що вся діяльність молодечих і студентських організацій є скерована на оборону українського народу і акції в обороні прав людини в Україні.

Після запитів і дискусії представники молодечих і студентських організацій прийшли до висновку, що більша координація дій дала б кращі результати. Перші кроки до об'єднання, — казали панелісти, — є співпраця в літніх таборах та в інших виховних починах. Панелісти вважають, що помимо того, що подібні проблеми молодечих і студентських організацій були обговорювані вже раніше, то все ж таки їх треба дальше обговорювати аж вони стануть актуальними і громада візьме їх до серця та спільно шукатиме розв'язки для них.

На закінчення д-р А. Лозинський, подякувавши панелістам за участь, повідомив про демонстрацію ТУСМ-у 29-го березня та голодівку ТУСМ-у біля будинку ОН від 28-го березня до 4-го квітня в обороні Юрія Шухевича. Він також поінформував про забаву, яку Конференція влаштовує 12-го квітня в Ню Йорку, та про Олімпіяду української молоді й молоді інших поневолених народів,яку запляновано на червень на знак протесту проти Олімпійських ігрищ в Москві.

Д-р А. Лозинський подав до відома, що Конференція має на меті відбути подібні панелі ще у Філядельфії, Детройті та Чікаго.